

Obsah

O hlavních autorech	10
Předmluva	12
Úvodní slovo	14
1. Úloha vnějších ekonomických vztahů v ekonomice země	15
1.1 Vývojové fáze zahraničního obchodu	15
1.2 Teorie zahraničního obchodu	17
1.3 Význam zahraničního obchodu (vnějších ekonomických vztahů) v ekonomice země	21
1.4 Postavení vnějších ekonomických vztahů v ekonomice země	22
1.5 Kvantifikace postavení zahraničního obchodu v ekonomice země	24
1.6 Vlivy působící na vnější ekonomické vztahy	25
1.7 Subjekty vnějších ekonomických vztahů	26
1.8 Formy státních zásahů	27
1.8.1 Plány, programy, národohospodářské a oborové koncepce	27
1.8.2 Daňová politika	28
1.8.3 Měnové finanční nástroje	28
1.8.4 Zahraničněobchodní politika	29
1.8.5 Administrativně-právní nástroje	30
2. Vývoj vnějších ekonomických vztahů	33
2.1 Vývoj světového obchodu	33
2.1.1 Teritoriální struktura světového obchodu	36
2.1.2 Komoditní struktura světového obchodu	40
2.2 Mezinárodní obchod službami	44
2.2.1 Služby související s obchodními operacemi	44
2.2.2 Další komerční služby	45
2.2.3 Kapitálové pohyby	46
2.2.4 Pracovní síly	48
2.2.5 Mezinárodní cestovní ruch	50
2.2.6 Vývoj světového obchodu s komerčními službami	51
2.2.7 Zahraniční pomoc	53
2.3 Vnější ekonomické vztahy zemí Evropské unie (EU)	55
2.3.1 Zahraniční obchod EU	55
2.3.2 Teritoriální struktura obchodu zemí EU	56
2.3.3 Komoditní struktura obchodu zemí EU	57
2.3.4 Obchod s komerčními službami – země EU	58
3. Mezinárodní organizace hospodářského charakteru	60
3.1 Světová obchodní organizace (WTO)	60
3.1.1 Vývoj WTO	61
3.1.2 Dohody v rámci WTO	64
3.1.3 Řešení sporů a kontrola obchodní politiky	64
3.1.4 Přijímání členů WTO	65

3.1.5	Hlavní proudy ve WTO a pozice nejvýznamnějších nečlenských států vůči WTO	66
3.1.6	Kritika WTO	67
3.1.7	Rozvojová agenda z Dohá	67
3.2	Další instituce OSN, regionální a speciální agentury a jiné organizace působící v mezinárodním obchodu	68
3.2.1	Evropská hospodářská komise – EHK (United Nations Economic Commission for Europe – UNECE)	68
3.2.2	Konference OSN pro obchod a rozvoj – KOR (United Nations Conference on Trade and Development – UNCTAD)	69
3.2.3	Mezinárodní obchodní středisko – MOS (International Trade Center – ITC UNCTAD/WTO)	70
3.2.4	Specializované agentury OSN a Programy OSN	70
3.2.5	Surovinové dohody	73
3.2.6	Mezinárodní finanční organizace	74
3.2.7	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (Organization for Economic Co-operation and Development – OECD)	77
3.3	Regionální integrace	78
3.3.1	Regionalismus versus regionalizace	79
3.3.2	Ekonomická integrace	80
3.3.3	Vytváření a odchýlení trhu	82
3.3.4	Politická ekonomie regionalismu	84
3.3.5	Regionální integrace rozvojových zemí	85
3.3.6	Hlavní regionální seskupení současného světa	86
3.4	Účast ČR v regionálních seskupeních	88
3.4.1	Evropská unie (EU)	88
3.5	Další evropská regionální seskupení	95
3.5.1	Západoevropská unie (ZEU)	95
3.5.2	Viszegradská čtyřka	96
3.5.3	Středoevropská iniciativa	97
4.	Vnější ekonomické vztahy České republiky (ČR)	98
4.1	Postavení zahraničního obchodu v ekonomice ČR	98
4.2	Zahraníční obchod se zbožím	98
4.2.1	Komoditní struktura českého zahraničního obchodu	100
4.2.2	Teritoriální struktura českého zahraničního obchodu	102
4.3	Zahraníční obchod ČR s komerčně poskytovanými službami	104
4.3.1	Teritoriální struktura českého zahraničního obchodu s komerčně poskytovanými službami	104
4.4	Dovoz a vývoz kapitálu ČR	104
4.4.1	Investice ČR v zahraničí	106
4.5	Pracovní síly	107
4.6	Mezinárodní cestovní ruch	107
4.7	Rozvojová spolupráce	108
4.8	Zahraníční politika ČR v oblasti vnějších ekonomických vztahů	108
4.8.1	Transformace v oblasti vnějších ekonomických vztahů	109
4.8.2	Aktuální politika ČR v oblasti zahraničního obchodu	112
4.8.3	Hlavní instituce ovlivňující vnější ekonomické vztahy ČR	114

4.8.4	Smluvní prostředky obchodní politiky ČR	131
4.8.5	Autonomní prostředky zahraničněobchodní politiky ČR	135
5.	Příprava zahraničněobchodní operace	148
5.1	Teritoriální průzkum	152
5.2	Obchodně-politický průzkum	153
5.3	Komoditní průzkum	154
5.4	Spotřebitelský průzkum	155
5.5	Průzkum konkurence	156
5.6	Průzkum cen	157
5.7	Průzkum obchodních metod	158
5.8	Technický průzkum	159
5.9	Průzkum dopravní cesty a prostředků	159
5.10	Průzkum kontraktní měny, platebních podmínek a instrumentů	160
5.11	Právní průzkum	161
5.12	Daňový průzkum	162
5.13	Průzkum sociálních a kulturních zvyklostí	162
5.14	Analýza rizik exportních operací	164
6.	Závazkové vztahy v mezinárodním obchodním a hospodářském styku	166
6.1	Pojem „právo mezinárodního obchodu“	166
6.2	Rozhodné právo závazkových vztahů	167
6.2.1	Obligační statut	168
6.2.2	Volba práva	168
6.2.3	Výběr rozhodného práva na základě kolizní normy	169
6.2.4	Mezinárodní obchodní zvyklosti	170
6.2.5	Doložky INCOTERMS	171
6.2.6	Formulářové smlouvy	171
6.2.7	Vzorové smlouvy	172
6.2.8	Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT	172
6.2.9	Obchodní podmínky Evropské hospodářské komise OSN a FIDIC	172
6.2.10	Lex mercatoria	173
6.2.11	Principy evropského smluvního práva	173
6.2.12	Imperativní nebo nutně použitelné předpisy	173
6.3	Osobní statut	174
6.3.1	Osobní statut fyzických osob	174
6.3.2	Osobní statut právnických osob	175
6.3.3	Soukromoprávní subjektivita států	175
6.4	Vznik závazků	176
6.5	Zánik závazků	176
6.5.1	Promlčení	177
6.5.2	Započtení	177
6.6	Věcně-právní účinky smlouvy	177
6.7	Řešení sporů z kupní smlouvy	178
6.7.1	Soudní řízení	178
6.7.2	Rozhodčí řízení	180
7.	Vybrané smluvní typy	187
7.1	Smlouva kupní	187

7.1.1	Právní úprava mezinárodní kupní smlouvy v českém právu	187
7.1.2	Přímá úprava mezinárodní kupní smlouvy	187
7.1.3	Uzavírání kupní smlouvy	188
7.1.4	Práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího	188
7.1.5	Náhrada škody	189
7.1.6	Promlčení práv z kupní smlouvy	189
7.2	Smlouvy uzavírané v souvislosti s kupními smlouvami	190
7.2.1	Smlouva o výhradním prodeji a o výhradním odběru	190
7.2.2	Smlouva o obchodním zastoupení a podobné smluvní typy	191
7.2.3	Ostatní smlouvy související s kupními smlouvami	192
8.	Obsah kupní smlouvy	193
8.1	Vznik kupní smlouvy	193
8.2	Smluvní strany	194
8.3	Předmět kupní smlouvy	194
8.4	Cena	196
8.5	Závazky, objednávky	197
8.6	Zajištění závazků z kupní smlouvy	197
8.7	Dodací lhůta	199
8.8	Dodací parita	200
8.9	Platební podmínky a nástroje	211
8.9.1	Bankovní záruky	212
8.9.2	Dokumentární akreditivy	218
8.9.3	Směnky	223
8.9.4	Šeky	233
8.9.5	Exportní odběratelský úvěr	238
8.10	Smluvní pokuta	240
8.11	Kontrola zboží	241
8.12	Servis a technická pomoc	243
8.13	Propagace a Public Relations	244
8.14	Zvláštní ujednání v kupní smlouvě	244
8.15	Rozhodné právo	245
8.16	Další ujednání v kupní smlouvě	245
9.	Logistika v mezinárodním obchodě	246
9.1	Logistika – výzva pro 21. století	246
9.2	Zasílatel	246
9.3	Dopravce	250
9.4	Mezinárodní doprava – zvláštnosti jednotlivých odvětví	250
9.4.1	Železniční doprava	250
9.4.2	Letecká nákladní doprava	253
9.4.3	Mezinárodní silniční doprava (kamionová doprava)	259
9.4.4	Námořní doprava	261
9.4.5	Kombinovaná doprava	265
9.4.6	Multimodální doprava	265
9.4.7	Elektronická výměna dat (náhradou za vystavování dopravního dokladu)	266
9.4.8	Pojištění v zahraničním obchodě	266
9.4.9	Základní principy uplatňované při společné havárii a při tak zvaném dispašním – rozvrhovém řízení	269

10. Formy podpory obchodu	273
10.1 Úvod	273
10.2 Výstavy a veletrhy	274
10.2.1 Struktura finančních nákladů na účast na veletrhu	275
10.2.2 Příprava prezentace, její průběh a vyhodnocení	276
10.3 Publikační a informační činnost	277
10.4 Efektivnost propagace	277
10.5 Vývojové trendy v oblasti forem podpory obchodu	278
11. Formy zpracování zahraničního trhu	280
11.1 Přímá obchodní metoda	280
11.2 Nepřímá obchodní metoda	281
11.2.1 Distributor	281
11.2.2 Zprostředkovatel	282
11.2.3 Vlastní zahraniční síť	285
11.2.4 Samozvaní zprostředkovatelé	286
11.3 Světové trendy v oblasti zpracování trhu	287
11.4 Řízení zastupitelské sítě	290
Seznam vybraných zkratk	291
Literatura	300
English Summary	304
Příloha 1 Přehled regionálních integračních uskupení	306
Příloha 2 Podrobnosti k dohodě o podpoře a ochraně vzájemných investic (ke kapitole 4.8.4.2)	318
Příloha 3 Podrobnosti o clech, celních režimech a daních (ke kapitole 4.8.5.1)	321
Příloha 4 Vzor kupní smlouvy (ke kapitole 8)	333
Příloha 5 Vzor smlouvy o výhradním obchodním zastoupení (ke kapitole 6)	336
Příloha 6 Vzor smlouvy o výhradním prodeji (ke kapitole 7)	340
Příloha 7 Akreditiv	345
Příloha 8 Vzor vystavené směnky – ženevská oblast	347
Příloha 9 Vzor šeku bankovního – ženevská oblast	348
Příloha 10 Vzor šeku soukromého – ženevská oblast	349
Příloha 11 Vzor šeku soukromého – anglosaská oblast	350
Příloha 12 Vzor šeku bankovního – anglosaská oblast	351
Příloha 13 Vzor kontrolního osvědčení	352
Příloha 14 Nákladní list CIM – železniční doprava	354
Příloha 15 Letecký nákladní list	355
Příloha 16 Nákladní list mezinárodní silniční přepravy (CMR)	356
Příloha 17 Konosament – náložný list námořní dopravy	357
Příloha 18 Konosament kombinované dopravy FIATA	358
Příloha 19 Konosament – kombinovaná doprava	359
Příloha 20 Pojistný certifikát	360
Rejstřík	362